

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 12 februari 1923 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående medgivande att vid vissa offentliga tävlingar anordna vadhållning med s. k. totalisator.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen nr 119 i första kammaren av herr *Nilsson, Nils Anton, m. fl.* och nr 48 i andra kammaren av herr *Fjellman m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t för beredande av medel till understöd av landets hästavel ville medgiva, att vissa av Kungl. Maj:t godkända föreningar vid offentliga kapplöpningar och travtävlingar tillåtas anordna vadhållning för allmänheten med s. k. totalisator, under villkor att föreningarnas vinst av totalisatorn, med skäligt avdrag för omkostnaderna, inbetalas till statsverket för angivna ändamål, samt i övrigt under iakttagande av de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna skäligt utfärda.

Beträffande motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Bestämmelserna om förbud mot anordnande av vadhållning medelst totalisator, vilket förbud tillkom efter av 1896 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t gjord framställning i ämnet, innehållas i förordningen av den 4 februari 1898 (nr 6). Vid såväl 1911 som 1920 års riksdagar väcktes motioner i syfte att totalisator skulle få användas vid vadhållning vid sådana hästtävlingar, som företrädesvis befunnes ägnade att verka till hästavelns befrämjande, därvid lämplig andel av vadhållningssumman skulle få disponeras till sådana ändamål. Sedan av vederbörande utskott avgivits avstyrkande utlåtanden över omförmälda motioner, fann emellertid riksdagen desamma icke föranleda någon åtgärd.

Såsom motionärerna erinra väcktes jämväl vid 1922 års riksdag inom riksdagens båda kamrar likalydande motioner, däri gjordes enahanda hemställan som i de nu föreliggande. Nyssberörda vid fjolårets riksdag väckta motioner hänvisades till jordbruksutskottets behandling. Utskottet

Utskottet.

tillstyrkte i sitt utlåtande (nr 28), vid vilket som bilaga fogats stuteriöverstyrelsens yttrande i ärendet, motionärernas hemställan samt anförde därvid huvudsakligen följande.

»I likhet med motionärerna håller utskottet före, att ett understödjande från statsmakternas sida är av avgörande betydelse för vår hästavels vidmakthållande och utveckling. På sätt motionärerna erinra hava också genom de statsbidrag, som för olika ändamål ställts till stuteriväsendets förfogande, åtgärder i sådant syfte vidtagits. Emellertid hava, såsom torde framgå av stuteriöverstyrelsens utlåtande, de medel, som sålunda anvisats, icke visat sig för ändamålet tillräckliga, utan skulle för ett effektivt befrämjande av landets hästavel ej obetydliga ytterligare anslag erfordras. Av stuteriöverstyrelsens redogörelse framgår sålunda, bland annat, att statsanslagens knapphet nödvändiggjort inskränkningar uti hästpremieringen av den omfattning, att premieringens ändamål därigenom äventyras. Härvidlag framstår såsom särskilt betänkligt, dels att vid hästpremieringarna ett avsevärt antal hästar — ehuru enligt premieringsreglementet kvalificerade till pris — icke kunnat tillerkännas sådana av brist på medel, dels att beskällare av kallblodig ras, med undantag av sådana i de nordliga länen, äro helt uteslutna från premiering genom penningpris.

Det torde, såsom jämväl motionärerna framhålla, näppeligen kunna ifrågakomma att under nu rådande statsfinansiella svårigheter förutsätta ökade statsbidrag för ändamålet. Motionärerna hava i stället anvisat en annan utväg, nämligen medgivande av vadhållning medelst totalisator vid travtävlingar och kapplöpningar, under villkor att största delen av därav inflytande inkomster tillfölle statsverket och komme till användning för hästavels främjande.

De skäl, vilka i främsta rummet av riksdagen åberopats till stöd för nu ifrågavarande förbud, äro — såsom jämväl motionärerna erinra — dels de skadliga verkningar i moraliskt avseende, som dylik vadhållning i likhet med lotterispel i allmänhet skulle kunna medföra, dels ock den omständigheten, att travtävlingar och kapplöpningar nästan alltid skulle vara förenade med djurplågeri, vilket sålunda genom förbudets upphävande indirekt skulle främjas.

Vad först beträffar de moraliska vådorna av lotterier och liknande spel torde åsikterna härom på de senaste åren i vårt land hava undergått en betydande förändring, vilket kommit till uttryck särskilt därutinnan, att dispenser i stor utsträckning beviljats från gällande lotteriförbud, att statens premieobligationslotterier inrättats ävensom att av riksdagen hos Kungl. Maj:t begärts utredning rörande inrättande av ett statslotteri eller annan form av ett under statens kontroll ställt penninglotteri. I detta sammanhang tillåter sig utskottet framhålla, att i sistnämnda utredning, som på uppdrag av Kungl. Maj:t förberedelsevis utförts av professorn i astronomi vid Lunds universitet C. V. L. Charlier och numera föreligger i tryck, föreslås, att totalisatorslotteri skall få användas vid kapplöpningar ävensom att inkomsten härav huvudsakligen skall användas till främjande av den svenska hästaveln.

Vad angår farhågorna att hästtävlingar skulle vara förenade med djurplågeri, anser även utskottet i likhet med motionärerna, att dessa farhågor torde vara föga grundade. Fastmer vill utskottet hålla före, att de hästar, som äro avsedda att delta i tävlingar, i allmänhet äro föremål för särskilt god omvårdnad och behandling. Utskottet är dessutom av den åsikten, att hästars användande för tävlingsändamål

jämväl torde vara av betydelse för hästavelns utveckling. Slutligen torde kunna framhållas, att vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar är tillåten i de flesta länder, samt att enligt uppgift i professor Charliers ovanberörda utredning exempel kunna åberopas, att man i länder (ex. Preussen), där förbud mot totalisators användande införts, snart förmärkt ett så kännbart bakslag i fråga om hästaveln, att totalisatorspelet åter blivit legaliserat.»

Mot jordbruksutskottets förslag hade emellertid reservationer avgivits utav sju av dess ledamöter, av vilka en utan angiven motivering yrkat avslag å motionerna, samt de övriga anförde, att de, utan att vilja ingå på de principiella invändningar, som kunde göras mot införandet av vadhållning med totalisator, ansåge, att, då frågan därom låge under Kungl. Maj:ts omprövning, utskottet bort avstyrka motionerna.

Vid behandlingen av frågan i riksdagens kamrar beslutade andra kammaren med 103 röster mot 93 att bifalla utskottets hemställan, var emot första kammaren med 57 röster mot 54 avslog densamma. Frågan hade sålunda för 1922 års riksdag förfallit.

Vad 1922 års jordbruksutskott i sitt förenämnda utlåtande anförde såsom skäl för tillstyrkan av ifrågavarande framställning finner utskottet fortfarande äga full giltighet. Såsom också motionärerna framhålla, har i ett väsentligt avseende en skärpning inträtt i de förhållanden, som redan i fjol talade för ett snart realiserande av motionärernas förslag. I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har nämligen Kungl. Maj:t, med hänsyn till nödvändigheten att minska statsutgifterna, beträffande anslaget till understödjande av prisbelöningar av hästar, avgivet förslag av innebörd, att ifrågavarande statsbidrag skulle från och med innevarande år minskas från 184,000 kronor till 100,000 kronor. Med hänsyn till att berörda beskärning av det redan förut knappt tillmätta anslaget sålunda lär vara att motse, synas utskottet ytterligare starka skäl föreligga, att den av motionärerna anvisade utvägen för beredande av medel till hästavelns vidmakthållande och främjande anlitas.

Beträffande den av professor Charlier verkställda utredningen har utskottet inhämtat, att densamma ännu icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet, i anslutning till vad jordbruksutskottet vid 1922 års riksdag uttalat, ansett sig böra tillstyrka, att möjlighet till anordnande av totalisatorspel vid hästtävlingar och kapplöpningar åter beredes under förutsättning att den därav uppkommande vinsten kommer den svenska hästaveln till godo. I främsta rummet torde därvid den kallblodiga hästaveln, som bliver mest lidande på grund av statsanslagens knapphet, böra komma i åtanke. I likhet med motionärerna håller utskottet före, att medgivande till anordnande

av totalisatorspel lämpligen bör meddelas allenast av Kungl. Maj:t godkända föreningar. Det torde vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter vederbörlig utredning, utfärda föreskrifter rörande de närmare villkoren för dylikt tillstånd samt de bestämmelser, som för vinstmedlens redovisning till statsverket ävensom i övrigt må anses påkallade.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t för beredande av medel till understöd åt landets hästavel ville medgiva, att vissa av Kungl. Maj:t godkända föreningar vid offentliga kapplöpningar och travtävlingar tillåtas anordna vadhållning för allmänheten med s. k. totalisator, under villkor att föreningarnas vinst av totalisatorn, med skäligt avdrag för omkostnaderna, inbetalas till statsverket för ovan angivna ändamål samt för övrigt under iakttagande av de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt utfärda.

Stockholm den 12 februari 1923.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Reservation

av herrar greve *Hamilton*, *Nilsson* i Tånga, *Johansson* i Uppmälby och *Wahlstedt*, som ansett, att utskottet bort avstyrka motionerna.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Persson*, *Nils*, *Sederholm*, *Hellström*, *P.*, *Ingeström*, *Å.*, *Elisson*, *Eriksson* i Ljusdal, greve *Wachtmeister* och *Lindstrand* samt

från andra kammaren: herrar greve *Hamilton*, *Nilsson* i Tånga, *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Östersund, frih. *Hermelin*, *Sjölander*, *Wahlstedt*, *Hedlund* i Häste och *Pettersson* i Stäringe.